

Ana Facchini

Ko sva bili še zelo majhni, sva v Novi Gorici živeli v istem bloku. Medtem ko smo ostali plezali po strehah, bingljali z lestencev, se streljali s fračami in nagajali tečni sosedu, je Ana na hodniku recitirala, pela ali upri-zarjala kratke igre, takrat najraje nenavadne prigode princes. Z velikim uspehom. Bilo je jasno, da bo študi-rala igro. 24. septembra bo v predstavi Evropa v režiji Tatjane Peršuh odigrala – Evropo.

Preprosta, mila in zabavna – tako kot človek

Tekst

Patricija Maličev

Foto

Voranc Vogel

**Menda ste že pri dveh letih znali Županči-
čeve Mehurčke na pamet. Drži?**

Ne čisto. Ko sem imela dve leti, sva bili z mamo nekega dne na obisku pri teti Veri in bratranec Andrej, ki je pet let starejši od mene, je takrat ravno začel obiskovati prvi razred. Učil se je brati iz prvega berila, jaz pa sem se pod mizo igrala. Teta mu je rekla, naj bere na glas, in ko je prvič prebral do konca, mu je rekla, naj ponovi, da mu bo šlo bolj tekoče. Ko je še drugič prebral na glas, mu je rekla, naj prebere še tretjič, da bo vedel, kaj je prebral. Andrej se je uprl in ni hotel več brati, pa sem se baje jaz oglasila izpod mize: Bom jaz! In gladko od-recitirala celo pesmico. *Mihec nadajalptičkom hranetemvečjevanjemetalkamenjepasoseptič-kezbraledagabodokaznovale ...* Toliko znam še danes. (*smeh*) Mama in teta sta se samo prijeti za glavo. Tudi *Mehurčke* sem znala na pamet, ampak to je prišlo malo kasneje.

Spomnim se tudi, da ste veliko peli.

Drži, rada pojem. Na srečo imam v našem te-atru veliko priložnosti, da izživim svojo strast, in imam tako za sabo kar nekaj uspešnih glas-benih predstav. *Peter Kušter* in *Božična zgod-ba* v režiji Ivane Djilas, pa *Alica Janusza Kice*, *Postani obcestna svetilka* Andreja Jusa in še bi lahko naštevale ... To imam po očetu. Pel je v raznih zborih, najprej v PZ KK Vipava, pa v Komornem zboru Nova Gorica, potem v Pro Voxu. Ko je bil mlajši, se je pri Danilu Čadežu učil solopetja, bil je perspektiven, ampak oko-liščine mu žal niso dovoljevale študija.

Kako ste našli pot v gledališče?

V teater sem se zaljubila v prvem letniku gi-mnazije, ko sem gledala Pipanovo predstavo *Krst pri Savici*, ki je odprla novo gledališko hišo v Novi Gorici. Tako me je začarala, da sem si v mraku gledališke dvorane prvič za-res zaželela biti gor, na odru, pod žarometi in delati to – vsi moji nastopi na raznoraznih šolskih in občinskih proslavah so bili sicer zabavni, to pa je bilo nekaj povsem drugačnega ... Nisem že od malega hotela postati igral-ka, ampak zdravnica, odvetnica, veterinarica

ali nekaj takega. Če zdaj pomislim (*smeh*), ne vem, od kod mi te ideje ... Skratka, *Krst* sem potem gledala še petkrat ali šestkrat. Tekst sem znala na pamet in kopala sem se v čarov-niji, ki je prihajala z odra. V času gimnazije sem se vpisala v amaterski Mladinski oder in poti nazaj ni bilo več.

Potem ste se vpisali na akademijo.

Na akademiji je bilo super. Bili smo krasen letnik, majhen in povezan. Moja mentorja sta bila Mile Korun in Matjaž Zupančič. S Ko-runom je bila ljubezen na prvi pogled. Že v prvem krogu sprejemnih izpitov je nekaj kli-knilo, vsaj sama sem imela občutek, da sva se vzajemno posvojila. Takrat sicer še nisem vedela, ali bom sprejeta ali ne in kakšna odisejada me čaka.

Zakaj?

Po prvem krogu sprejemnih izpitov sva s sošolcem Eri-kom, ki me je spremljal v Ljubljano za moralno podporo, nestrpnost čakala pred AGRFT na objavo rezultatov. Ko se je končno pojavil takratni vratar Cveto z listom z imeni, smo se v gruči zbrali okrog njega. Strmela sem v list, kar na-enkrat je bilo vse modro, pred očmi so se pojavljale samo črke P, R, T, M, in to niso črke mojega imena in priimka (*smeh*). Nisem naredila, sem si rekla, to je to. Erik me je potem sprehajal po Ljubljani gor in dol in tolažil. Bila sem v šoku, še jokati nisem mogla. Odpravila sva se domov, v Novo Gorico, oziroma v Šempeter, kjer sem pri tovarni Vo-zila Gorica pustila mamino katrco. In sva potovala, vsakih 20 kilometrov sva morala na novo štopati, tako da sva prišla v Šempeter po šestih, sedmih urah, skratka opolnoči. Ampak ker sem bila ob odhodu tako nervozna, sem pustila prižgane luči in akumulator se je izpraznil. Potem se je pri-jatelj spomnil, da v bližini stanuje njegov stric, ki bi lahko pomagal: potrkala sva na vrata bližnje hiše in prosila, če lahko telefonirava, takrat še nismo uporabljali prenosnih telefonov. Uredimo, avto se zbudi in odpeljem se domov, v Brda. Starši in sestra so me čakali v dnevni sobi. Šele ko sem jih zagledala, sem se zlomila. Jok in stok in joj. In tako naprej ves teden, dokler ni staršem prekipelo in so si vzeli dan dopusta, da me odpeljejo na morje, kar naj bi končno presekalo moje žalovanje. In smo šli, v Simonov zaliv; a tudi tam nisem vedela, kaj naj s seboj, tako da smo kmalu spakirali nazaj domov. Tam nas pričaka nona z novico, da me že ves dan kličejo z akademije. Jaz najprej spet v jok, potem se le zberem in telefoniram na AGRFT. Oglasi se vratar: »Aha, a ti si tista, ki te že cel dan iščejo, pa zakaj nisi prišla? Povem mu celo zgodbo. Poveže me s prodeka-nom Dušanom Mlakarjem: Mhhhhmm. No, zakaj pa niste prišli? In tudi njemu povem, kako so se stvari odvile, P, R, T, M, morje, Simonov zaliv ... (*smeh*) In on: mhhhhmm,

mhhmm ... Ampak a bi vi sploh radi? Jaz: ja, ja, prosim, dajte mi še eno priložnost. In tako reče: no, naj vam bo, pridite jutri ob 11. uri, se bo komisija samo zaradi vas še enkrat sestala. Jaz pa nazaj: joj, na kolenih, hvala, hvala. Naslednjega dne sem že ob 8. uri sedela v baru Novice s Stanislavskim v roki. Uspelo mi prebrati samo prvi stavek, 96000-krat. Potem sem šla čakati pred veliko gledališko predavalnico in začeli so prihajati eden po eden, teh 11, 12 članov komisije. In vsak seveda: kako pa da niste prišli, zakaj pa niste prišli? Jaz pa spet vsakemu, M-ji, R-ji, P-ji, T-ji ...

Kaj ste jim predstavili na izpitu?

Nekaj sem morala odpeti. V tistem trenutku je bila edina pesem, ki sem se je spomnila, *Na planinah* (smeh). Povedala sem nekaj pripravljenih tekstov, potem pa je prišel na vrsto gibalni del, kjer mi je Uršula Tržan rekla, da naj si predstavljam, da sem mešanica nezemeljskega bitja in neke rože, ki zraste iz kocke aluminija, in da lahko začnem iz embrionalnega položaja, in tudi to sem naredila, potem še nekaj improvizacij in to je bilo to. Šla sem domov, čakala na pošto. Prišla je v začetku avgusta in v njej je pisalo, da sem sprejeta.

Koliko drži, da vas je že med sprejemnimi izpiti režiser Mile Korun, če tako rečem, vzel pod svoje okrilje?

A da je bilo tako? Ne vem. Morda sem to bolj čutila kot vedela. Zdelo se mi je, da sva se takoj razumela. Vsi so strašno opozarjali in strašili pred njim, češ da je strašen babbav, grozen in ne vem kakšen. Ampak moja, pa ne samo moja, mislim, da izkušnja celega našega letnika, je bila popolnoma drugačna: izjemno smo se razumeli, skupaj smo hodili na večerje in mu pripravljali praznovanja ob rojstnih dnevih. Mislim, da nas je imel resnično rad, in mi smo imeli njega in še vedno ga imamo. Boljših mentorjev si res ne bi mogla želeli.

Ste takoj po končani akademiji prišli v službo v Novo Gorico?

Ja, povabil me je takratni umetniški vodja in velik gledališki človek Primož Bebler, malo zaradi tega, ker sem bila iz teh koncev, malo zaradi tega, ker mu je bilo všeč, kar je videl, upam. Moja prva predstava je bila *Tistega lepega dne* v režiji Borisa Kobala. Potem *Zdrahe* Vita Tauferja in potem je prišla Korunova *Goga*.

Vloga Hane nekako velja za vaš preboj.

Hana je kolos, zahteven lik. In Grumov tekst je tako monumentalen, eden monumentalnejših ne samo v slovenski, ampak tudi svetovni dramatik. Mile Korun je imel veliko zaupanja vame, ker nisem bila standardna zasedba za Hano, ki naj bi bila krhka, prosojna deklica, jaz pa prosojna ravno nisem, nikoli nisem bila in verjetno tudi ne bom. Krhka pa sem, vsaka ženska je tudi krhka. Ne glede na to, koliko je je skupaj. Kritike so bile zelo pozitivne, a vsi po vrsti so me označevali za atipično izbiro za Hano. Bila sem presenečena, pričakovala sem seciranje moje kreacije. Nisem si mislila, da se bo stroka toliko ukvarjala z mojim videzom. Zdelo se mi je nekako ... neumestno, omejujoče. Mislila sem in še vedno tako mislim, da če je kje vsa svoboda tega sveta, je to v teatru.

Vseeno si, vsaj za slovenski prostor v tistem času, drznem trditi, da je to, da ste bili v teatru, zaradi svoje pojave, v afirmativnem smislu nekakšen novum. In

gotovo ste generacijam za seboj odprli možnost, da se ne glede na to, koliko je nekdo obilnejši ali neprosojen, s talentom lahko dokaže enako kot ostali. Korun je tu spet videl dlje od ostalih. Koliko ste s tem morali razčiščevati sami pri sebi?

Moj drugi mentor Matjaž Zupančič mi je pred zaključkom akademije rekel, naj le malo shujšam, saj sicer ne bom delala, ker enostavno ne bom dobila priložnosti. In če nič drugega, sem ga postavila na laž, ker zdaj že dvajset let brez prestanka delam (smeh). Tako je bila moja potnica v gledališki svet z ene strani dvom, z druge strani zaupanje. In nič nisem zamerila Matjažu, ker vem, da je hotel dobro. Dvom je lahko tudi zelo pozitivna stvar, saj odpira polje možnosti. Sem pa dvomila v svojo Hano in svoje sposobnosti, tudi zaradi stereotipov in nezaupanja vase. Prvi del bralnih vaj je bil zelo zelo naporen zame. Nisem se mogla sprostiti. Tako daleč je šlo, da skoraj nisem več znala normalno prebrati teksta. Potem sem na eni od večernih vaj, ko je Korun dal pavzo, šla do njega in ga prosila, če ima minuto. Šla sva do okna. Povedala sem mu, da jaz očitno ne znam, ne zmorem, in da vračam vlogo. In Korun ne bi bil Korun, če me ne bi z eno potezo razorožil. Spomnim se njegovega obraza, tega, kako me je pogledal, in nasmeha: poslušaj, lubi, ti meni zaupaš? Zaupam, sem rekla, seveda. In on: potem mi pa zaupaj, da jaz tebi zaupam. In tako je z enim stavkom stresel celotno nepotrebno breme z mojih ramen. Vse je steklo. Obenem mi je dal eno od najpomembnejših lekcij o teatru: da je zaupanje v njem ključno.

Letos zaznamujete dvajsetletnico dela SNG Nova Gorica. Sprašujem vas o vlogah.

Hana zame ostaja največja. Bilo jih je še veliko, ki se jih z ljubeznijo spominjam: Fatima Mansour v *Arabski noči*, Galerija v *Letoviščarjih*, Jemavec v *Grenkih sadežih pravice*, Arkadina v *Galebu*, Nina v *Kralju na Betajnovi* (spet ena atipična), Melita v *Ledi*, Sonja v *Stričku Vanji* ... Čeprav bo mogoče zvenelo banalno, saj vsi rečemo tako zato, ker je pač res: vsaka vloga nekaj prinese, tudi tiste najmanjše ali tiste, ki si jih delal z največjo muko. Ni nam vsaka pisana na kožo, vsega si ne želiš delati, a pogosto se ravno te izkažejo za najboljšo šolo. To so biseri, stopničke, ki te vodijo naprej in višje. Če hočeš, če si dovoliš, se lahko res čisto od vsake stvari nekaj naučiš. Pogosto se vračam k večjim vlogam, ki sem jih naredila, ampak nemalokrat se zalotim, da se vračam tudi k tistim najmanjšim: da se tako malo počem, tudi recimo k 'nosilni vlogi' Tobyja, ki sem jo imela pri *Obisku stare gospe*, ko sem Mileno Zupančič na nosilih prenašala po odru skupaj z Brankom Ličenom. To so bile na neki način še večje lekcije, ker imaš čisto drugo perspektivo. Več prostora imaš, da opazuješ, kaj se na odru dogaja, da drugače živiš z ljudmi okrog sebe, bereš svoje kolege in vidiš njihov proces dela, opazuješ, poslušаш, nič ti ne uide.

Kaj vam daje teater?

Kruh (*smeh*). Daje mi možnost raziskovanja, možnost izražanja. Ne znam slikati, ne znam pisati tako fantastično, kot znajo nekateri. Moj izraz je ta, da skozi sebe, skozi svoj filter spuščam besede nekoga drugega in poskušam te besede, emocije, stanja tako ponotranjiti in jih predati naprej, da se dotaknejo ljudi, ki me gledajo, da se jim nekaj zgodi, da jim te zgodbe, ki jih pripovedujem, ki niso moje, nekaj dajo, nov uvid, morda. Tako da ja, teater mi daje možnost izraza, hkrati pa seveda skozi meandre raznoraznih vlog in predstav spoznavam sebe ter neskončne globine in oblike človeka.

Vas ni nikoli zamikalo, da bi zapustili Gorico? A nemara je še večji izziv ostati in delati v svojem kraju?

Meni je bil to večji izziv, čeprav sem se na začetku zelo upirala. Nisem hotela takoj podpisati pogodbe, dve leti sem zavlačevala in razmišljala, joj, samo ne nazaj domov, komaj sem šla ven v svet in zdaj takoj nazaj, ne, ne, ne ... Sem avanturističnega duha, zanimajo me nove stvari. Ampak kar me je resnično pritegnilo in zaradi česar sem potem seveda v Gorici tudi ostala in pognala korenine, so ljudje, ansambel, kolegi ... Imela sem priložnost delati tudi drugje po Sloveniji in imela sem priložnosti za zaposlitev v drugih hišah. A takšnega kolektiva, kot je v **SNG Nova Gorica**, ne bi našla nikjer. Tu so ljudje, ki so mi pisani na kožo. Razumemo se, radi delamo skupaj. In to je vedno pretehtalo. Obenem mi v vseh teh letih ta hiša pomeni še nekaj drugega: do nje čutim pripadnost, tako kot do tega prostora in ljudi, gledalcev.

Kaj naredi igralko dobro igralko?

Ha, če bi vedela. Ne vem. Mislim, da je to odprtost. Do soigralcev, odprtost do režiserja, do novega, neznanega. Odprtost v komunikaciji, da znaš videti, slišati, da nisi zaprt sam vase in da se ne ukvarjaš samo s seboj, ampak da si del življenja, ki se dogaja na odru. Če ni komunikacije, ne stečejo informacije, ne zgodi se čarovnija. To nam je tudi Korun na akademiji govoril, na odru nisi sam sebi namen. Če nisi odprt, se lahko hitro izgubiš v sebi in svojih občutkih. Na primer, ko ti, igralec na odru v določeni vlogi, trpiš in jahaš to trpljenje in uživaš v tem, kako si fantastičen, ko tako zares trpiš, to ni nič, ni gledljivo in gledalcu ne prinese nič. Tega ne smeš, ni to zate, na odru ni prostora za tako avtoerotiko. Ti moraš pripraviti gledalca do tega, da bo trpel. Ali užival, ali ljubil ... To je igralčeva naloga. Biti prisoten, odprt, pripravljen, da se kljub strahovom prepustiš, da znaš včasih tudi dati vajeti v roke nekemu drugemu, da zaupaš. Iz tega se lahko potem rodi marsikaj lepega. In seveda moraš včasih tudi ti vzeti vajeti v svoje roke ter po-

tegniti in peljati, če je treba. In včasih je treba podvomiti, preizprašati. Včasih verjeti in zaupati drugemu. Verjeti tudi sebi, zaupati tudi vase.

V najnovejši predstavi Evropa ste – Evropa.

Sem. V nastajanju, v procesu. Kompleksna predstava in kompleksen lik. *Evropa*, mati mila. V režiji Tatjane Peršuh. Zelo človeška in aktualna. Še posebej zdaj je treba razmišljati o Evropi, ker ni samoumevna. Je tukaj in zdaj, je naša realnost, naš vsakdan. Živimo jo in jo s svojim bivanjem soustvarjamo. Hkrati pa nam že sama beseda Evropa evocira kup asociacij in podob, od Grčije do Bruslja. Od antike do planov za prihodnost, od mitologije do ekonomske krize. V raziskovanje ponuja vsaj tri dimenzije, mitološko, politično in osebno. Kakšen mastodont idej in zgodb je to! In konfliktov. In dosežkov. Ne rečejo ji kar tako zibelka civilizacije. Tekst, priredba po Ivani Sajko, se zelo zgladuje in črpa iz bogate ter neskončne zakladnice evropske literature in umetnosti nasploh. Vse pa se kanalizira v osebo. V žensko ... Na odru se zgodi soočanje: zgodovine in sodobnosti, človeka s človekom, s sabo in lastnimi notranjimi konflikti, s konflikti idej, mesa in kovine ... V shizofrenem svetu, v kakršnem živimo, je včasih najlažje poslušati in upoštevati navodila. Ker nekdo drug ve, ker nekdo drug zna. In v tem se polenimo. Nehamo preizpraševati stvari in si rečemo, tako pač je. To je trenutek, ko prostovoljno predamo svojo svobodo voditelju. To je nevarno. V varnosti je največja nevarnost. Evropa pravi: »Vseeno je, kako je bogu ime, v vsakem primeru nekdo terjaja tvojo dušo. Zakaj je ne bi jaz?« Ona, ki je ženska, ki je mati. Ki se je gradila na plečih milijonov svojih 'otrok'. Z vso svojo razklano zgodovino. In mi, ki jo postavljamo na oder v vsej njeni kompleksni veličini, smo njen produkt, smo najboljše, kar zgodovina ponuja, saj izhajamo iz evropske umetnosti in jo komponiramo v sodobno odsko manifestacijo. Res, ta naša ljubezenska propaganda je zelo kompleksna, hkrati pa izjemno preprosta in zabavna. Tako kot človek.

Česa si želite za naslednjih deset let?

Predvsem, da bi nadaljevala tako, kot sem si zastavila, in da bi živela polno življenje, tako na odru kot zunaj njega. Da bi znala uživati sebe, trenutek, v katerem sem, in da bi znala uživati stvari in ljudi, ki mi pridejo na pot. Za teater, za gledališko umetnost, si pa želim boljših časov. Želim si, da bi se čim prej pobrali po vsem tem cirkusu, in želim si, da bi ljudje na pozicijah, ki so odgovorni za gledališče, umetnost in kulturo nasploh, končno imeli nekaj več posluha, razumevanja in pogleda v prihodnost, da bi se zgledovali po modelih, ki v tujni delujejo, jih posnemali. Želim si spet polnih dvoran. Občinstvu pa želim prost dostop do gledališke, glasbene magije. Do umetnosti. Veliko dobrih predstav, ki bi se jih dotaknile (*smeh*) z mano vred ali brez mene.

Kako pa kaj l ...?

Ljubezen? Veliko jih je: do življenja, do družine, do človeka, do narave, do dela, do sebe ... Ljubezen je vseprisotna. Zdaj sem na poti samospoznavanja ... Učim se imeti rada sebe. Počasí. Dolgo mi ni šlo, ampak zdaj mi že gre. Imam pa eno novo veliko majhno ljubezen, črno in kosmato. Psičko Rozino.

”

“ Šele ko sem jih zagledala, sem se zlomila. Jok in stok in joj. In tako naprej ves teden, dokler ni staršem prekipelo in so si vzeli dan dopusta, da me odpeljejo na morje, kar naj bi končno prese-

kalo moje žalovanje. In smo šli, v Simonov zaliv; a tudi tam nisem vedela, kaj naj s seboj, tako da smo kmalu spakirali nazaj domov.

“ Če nisi odprt, se lahko hitro izgubiš v sebi in svojih občutkih. Na primer, ko ti, igralec na odru v določeni vlogi, trpiš in jahaš to trpljenje in uživaš v tem, kako si fantastičen, ko tako zares trpiš, to ni nič, ni gledljivo in gledalcu ne prinese nič. Tega ne smeš, ni to zate, na odru ni prostora za tako avtoerotiko.

